

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เล่ม 7

การแก้ไขปัญหายุวมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

สำหรับผู้มีรายได้น้อย

การเคหะแห่งชาติ

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พระบรมราชาโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชฯ
ทรงพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
ปีพุทธศักราช 2547

“ผู้ปฏิบัติราชการ จำเป็นต้องรู้วิทยาการ ฐานะ และรู้ดีรู้ชั่ว
อย่างกระจ่างชัด จึงจะสามารถปฏิบัติบริหารงานในความ
รับผิดชอบให้ถูกต้องตรงตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลที่เป็น
ประโยชน์เป็นความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่ตนเอง
และส่วนรวม ”

พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันที่ 30 มีนาคม พุทธศักราช 2547

คู่มือการปฏิบัติงาน
การแก้ไขปัญหากลุ่มชนแออัด
และ
การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
สำหรับผู้มีรายได้น้อย

การเคหะแห่งชาติ

www.nhanet.or.th

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ซึ่งมีการกิจที่ส่วนราชการจะต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 245 กิจกรรม จากส่วนราชการ 57 กรม ใน 15 กระทรวง 1 ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง

ในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ส่วนราชการยังคงมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน คำแนะนำและคำปรึกษาทางเทคนิควิชาการ ดำเนินการฝึกอบรมจนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความพร้อมที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจ และสามารถปฏิบัติการกิจให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าที่ส่วนราชการเคยปฏิบัติ มีคุณภาพมาตรฐานและประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานงานเพื่อเป็นหลักประกันการบริการสาธารณะให้มีคุณภาพอีกชั้นหนึ่ง

ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ จึงได้ร่วมกันจัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงาน” เพื่อมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการกิจบริการสาธารณะให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
มีนาคม 2547

บทนำ

การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2516 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 316 ดำเนินการภายใต้ พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย ให้ผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลาง ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารหรือจัดหาที่ดิน ดำเนินการปรับปรุงชุมชนแออัดหรือจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่แก่ผู้เดือดร้อน เรื่องที่อยู่อาศัยจากการถูกไฟไหม้ ไล่ที่ เว้นคืนจากการก่อสร้างสาธารณูปโภค โดยหน่วยงานของรัฐและประกอบกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ตลอดจนการดำเนินงานเฉพาะกิจตามนโยบายรัฐบาล ได้แก่ การแก้ไขปัญหาวิกฤตอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้จากการปฏิรูประบบราชการการเคหะแห่งชาติ ได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยในลักษณะโครงการเคหะชุมชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดภูมิภาคทั่วประเทศตั้งแต่ 2519-2546 สามารถก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนผู้มีรายได้น้อยถึงรายได้ปานกลางในลักษณะต่างๆ เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด อาคารพาณิชย์ อาคารแฟลตและบ้านพักข้าราชการ ฯลฯ จำนวนประมาณ 193,157 ครอบครัว และดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยถึงรายได้ต่ำสุด ในชุมชนแออัดทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อม การอยู่อาศัยในที่ดินเดิมและจัดหาที่อยู่ใหม่ จำนวน 231,654 ครอบครัว

จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ให้ดำเนินการถ่ายโอนงานจากส่วนบริการสาธารณะ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อถ่ายโอนงานจากส่วนราชการต่างๆ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในปีงบประมาณ 2544 เป็นปีแรกในการดำเนินงานให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทั้งนี้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณโครงการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของโครงการถ่ายโอนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดผ่านการเคหะแห่งชาติ เป็นเงินทั้งสิ้น 243.6 ล้านบาท การเคหะแห่งชาติได้จัดทำโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสภาพปัญหาความทุกข์ทรมาน ความจำเป็นเร่งด่วน รวมถึงความพร้อมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

โครงการถ่ายโอนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในปีงบประมาณ 2544 การเคหะแห่งชาติได้กระจายการดำเนินงานใน 29 จังหวัด รวม 56 โครงการ เป็นโครงการในลักษณะการปรับปรุงที่ดินเดิม 52 โครงการ และโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ 4 โครงการ โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 41 เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง โดยได้จัดการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการประสานการดำเนินงานโครงการถ่ายโอนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการไปเรียบร้อยแล้ว

โครงการถ่ายโอนงานแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ในปีงบประมาณ 2546 การเคหะแห่งชาติได้
กระจายการดำเนินงานใน 14 จังหวัด รวม 28 โครงการ เป็นโครงการในลักษณะการปรับปรุงที่ดินเดิม 24
โครงการ และโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ 4 โครงการ โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 20 แห่ง
งบประมาณรวม 117.5 ล้านบาท

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการ
ถ่ายโอนภารกิจของการเคหะแห่งชาติ ในส่วนงานด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ภารกิจที่ถ่ายโอน ได้แก่ การ
ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด หรือการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การบริการ
สาธารณะ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มรับการถ่ายโอนภารกิจ ตั้งแต่ปี 2546 ทั้งนี้ การเคหะแห่งชาติได้
แจ้งการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2546 โดยการเคหะแห่งชาติไม่ได้รับการจัดสรร
งบประมาณ เพื่อดำเนินการตามภารกิจที่ถ่ายโอนไปตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 ดังนั้นองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการตามภารกิจโดยขอรับการจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดได้
โดยตรง และในกรณีที่ท้องถิ่นได้ดำเนินการตามภารกิจไปแล้ว ขอให้แจ้งผลการดำเนินงานให้การเคหะแห่ง-
ชาติทราบ เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลการปรับปรุงชุมชนแออัดต่อไป

อย่างไรก็ตาม การเคหะแห่งชาติจะยังคงบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ท้องถิ่นในการ
แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ตั้งแต่การจัดทำสำรวจข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนงานปรับปรุงชุมชนเพื่อให้ท้องถิ่น
มีการพัฒนาชุมชนเป็นชุมชนน่าอยู่และเมืองน่าอยู่ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
<u>บทนำ</u>	
หลักการและเหตุผล	1
<u>ส่วนที่ 1</u>	
1. คำจำกัดความชุมชนแออัด	3
2. แนวทางการจัดทำโครงการและหลักเกณฑ์การพิจารณาเป้าหมาย	3
2.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม	3
2.2 โครงการจัดหาที่อยู่ใหม่	4
3. มาตรฐานการทำโครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดด้านกายภาพ	4
3.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม (Upgrading)	4
3.2 โครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ (Relocation)	5
4. ขั้นตอนการจัดทำโครงการ	8
4.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม	8
4.2 โครงการจัดหาที่อยู่ใหม่	8
5. โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต	9
6. การดูแลป้องกันการขยายตัวของชุมชนแออัด	10
7. แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเคหะแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด	11
<u>ส่วนที่ 2</u>	
สรุปการถ่ายโอนภารกิจโครงการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย	12

การแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด และ การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย

หลักการและเหตุผล

จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 กำหนดให้ดำเนินการโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อถ่ายโอนงานจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภารกิจของการเคหะแห่งชาติที่ถ่ายโอนได้แก่

1. ภารกิจการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด ได้แก่ โครงการปรับปรุงชุมชนแออัดในที่ดินเดิมและโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่และที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด ให้มีสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ได้แก่ การปรับปรุงถนน ระบบระบายน้ำ การจัดเก็บขยะ เป็นต้น รวมถึงการจัดหาที่อยู่ใหม่ ให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย จากไฟไหม้ ไล่ที่ และประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่ต้องการที่อยู่อาศัยใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและความมั่นคงในการดำรงชีวิต รวมทั้งการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดให้ดีขึ้น ซึ่งการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน การเคหะแห่งชาติได้ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นมาโดยตลอด
2. ภารกิจการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ การจัดการบริการสาธารณะในชุมชนที่อยู่อาศัย เมื่อมีการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัยใหม่ และโครงการเคหะชุมชนและมีผู้อยู่อาศัยแล้ว การเคหะแห่งชาติจะประสานโอนงานการจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัย ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ของท้องถิ่นต่าง ๆ จัดการดูแลการให้บริการสาธารณะแก่ผู้อยู่อาศัย เช่น การบำรุงรักษาซ่อมแซม ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย การจัดเก็บขยะ ระบบไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปา เป็นต้น

เนื่องจากภารกิจการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อยเป็นภารกิจที่การเคหะแห่งชาติดำเนินการโดยประสานความร่วมมือการจัดทำโครงการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาโดยตลอด และหน่วยงานท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรง สามารถจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด รวมทั้งการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นอยู่แล้ว ภารกิจการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยจึงถูกกำหนดไว้ในภารกิจที่ต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระบุเป็นภารกิจที่ถ่ายโอนได้ทันที ซึ่งการเคหะแห่งชาติได้ถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2546 โดยการเคหะแห่งชาติไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการในภารกิจดังกล่าว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการได้โดยตรง โดยการเคหะแห่งชาติยังคงบทบาทในการให้

คำปรึกษาแนะนำแก่ท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในลักษณะร่วมดำเนินการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย สำหรับการวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้สอดคล้องกับปริมาณปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการโดยตรง สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนการกระจายอำนาจ รวมทั้งกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

การเคหะแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยระบุแนวทางและขั้นตอนการจัดทำโครงการ รวมทั้งแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเคหะแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดเพื่อให้ท้องถิ่นดำเนินงานและร่วมประสานการดำเนินงานกับการเคหะแห่งชาติ

ส่วนที่ 1

การแก้ไขปัญหามุมชนแออัด

1. คำจำกัดความ มุมชนแออัด หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยอย่างหนาแน่นไร้ระเบียบ และชำรุดทรุดโทรม ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดหรือที่อยู่อาศัยอยู่รวมกันโดยมีความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย และมีปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในการอยู่อาศัย

2. แนวทางการจัดทำโครงการและหลักเกณฑ์การพิจารณาชุมชนเป้าหมาย

แนวทางการจัดทำโครงการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม

เป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนแออัดที่มีสภาพทรุดโทรม เช่น ถนน ทางเท้า ทางระบายน้ำ ระบบประปา ไฟฟ้า ซึ่งไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยและไม่มีปัญหาไล่อู่หรือไม่เป็นที่ชุมชนบุกรุก ให้มีสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น การให้บริการด้านสาธารณูปการที่จำเป็นแก่การอยู่อาศัย รวมทั้งการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคม

องค์ประกอบโครงการ เป็นการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น

- ระบบถนน ทางเท้า ทางระบายน้ำ
- ระบบน้ำประปา ระบบไฟฟ้า
- อื่น ๆ ได้แก่ ระบบกำจัดขยะ ระบบป้องกันอัคคีภัย ลานกีฬา ศูนย์ชุมชน สนามเด็กเล่นตามชุมชน เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน
- การพัฒนาองค์กรชุมชน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การพิจารณาชุมชนเป้าหมาย

- เป็นชุมชนที่ไม่ใช่ชุมชนบุกรุก ทั้งในที่ดินของรัฐและเอกชน
- เจ้าของที่ดินยินยอมให้ทำการปรับปรุงและไม่มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือ เวนคืน เพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
- ชุมชนที่มีขนาดตั้งแต่ 15 หลังคาเรือนขึ้นไป
- มีสภาพแวดล้อมในชุมชนทรุดโทรม เช่น ถนนทางเท้า ทางระบายน้ำ ประปา ไฟฟ้า การกำจัดขยะไม่มี หรือมีเป็นบางส่วน
- ชุมชน องค์กรชุมชน เจ้าของที่ดิน และหน่วยงานท้องถิ่น มีความพร้อมในการพัฒนา
- กรณีที่ชุมชนเคยได้รับการปรับปรุงชุมชนในที่ดินเดิมไปแล้ว และมีสภาพทรุดโทรม จะต้องได้รับการปรับปรุงใหม่ ควรเป็นชุมชนที่ได้รับการปรับปรุงมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2 โครงการจัดหาที่อยู่ใหม่

เป็นโครงการที่จัดทำเพื่อรองรับผู้อยู่อาศัยที่มีความเดือดร้อนจากกรณีเพลิงไหม้ ไล่ที่ ถูกเวนคืน หรือไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยให้เช่า หรือเช่าซื้อ เป็นกรรมสิทธิ์ ตามความสามารถในการผ่อนชำระ

หลักเกณฑ์การพิจารณาชุมชนเป้าหมาย

เป็นชุมชนที่ประสบความเดือดร้อนจากกรณี ดังต่อไปนี้

- ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น เพลิงไหม้ วิกฤติ อุทกภัย
- ถูกเวนคืนจากรัฐ เนื่องจากโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- ถูกไล่รื้อจากเจ้าของที่ดินทั้งภาครัฐและเอกชน
- คนจนในเมือง หรือกลุ่มชุมชนที่มีรายได้น้อยที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

3. มาตรฐานการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด

ชุมชนแออัดทางด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพของทางเท้า ทางเดิน ท่อระบายน้ำ ประปา ไฟฟ้า ขยะ และอื่นๆ รวมไปถึงที่อยู่อาศัยด้วย เมื่อเกิดปัญหาขึ้นหรือมีสภาพทรุดโทรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดีหรือใช้งานได้ ฉะนั้น ในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดด้านกายภาพ จึงได้แยกรายละเอียดตามลักษณะของการแก้ไขปัญหามา ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม (Upgrading)
2. โครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ (Relocation)

ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะ ได้มองเห็นประเด็นของการแก้ไขด้านกายภาพเป็นหลัก แตกต่างกันที่รูปแบบของลักษณะการแก้ไขปัญหาเท่านั้น ดังนี้

3.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม (Upgrading)

เป็นการจัดทำโครงการที่ดำเนินการปรับปรุงสภาพการอยู่อาศัยของประชาชนในชุมชนแออัดนั้นๆ ให้ดีขึ้นแทนการรื้อล้าง โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ เช่น ทางเดินเท้า ทางระบายน้ำ และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ดีขึ้น

เพื่อให้สอดคล้องกันในทุกชุมชน การออกแบบทางด้านกายภาพ จึงได้กำหนดมาตรฐานในการปรับปรุงทางด้านกายภาพ โดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงในชุมชนเป็นหลักในการออกแบบทางได้คำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยตลอดจนความปลอดภัยและเสริมสร้างสภาพแวดล้อมความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนด้วย

มาตรฐานในการปรับปรุงทางด้านกายภาพ มีดังนี้

1. ทางเท้า เป็นทางคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยมีขนาดต่างกัน ดังนี้
  - ทางเมน มีขนาดความกว้างตั้งแต่ 2.00 ม. 1.50 ม. และ 1.20 ม.
  - ทางย่อย มีขนาดความกว้างตั้งแต่ 1.50 ม. และ 1.20 ม.
  - ทางซอย มีขนาดความกว้างไม่ต่ำกว่า 0.90 ม.

2. ทางระบายน้ำ

- ทางระบายน้ำคอนกรีตบดลือรูปตัวยู
ทางเมน ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.30 ม.
ทางย่อย ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.20-0.30 ม.
- ท่อระบายน้ำ
ท่อเมน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.00 ม.
ท่อย่อย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.30 ม.

3. ระบบป้องกันอัคคีภัย

- เป็นตู้เก็บน้ำยาดับเพลิง โดยใช้น้ำยาชนิด 15 ปอนด์/บ้าน 15 หลัง หรือน้ำยา
ดับเพลิง 1 อัน/ไร่ (เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยในรัศมี 1 ไร่ หยิบใช้ได้สะดวกในกรณีเกิด
เพลิงไหม้)
- เครื่องสูบน้ำดับเพลิง จะติดตั้งในชุมชนที่มีขนาดหลังคาเรือนขึ้นไปต่อเครื่อง โดยมี
เงื่อนไข ดังนี้
  - เป็นชุมชนที่รดดับเพลิงเข้าไม่ถึง
  - ใกล้แหล่งน้ำ
  - คนในชุมชนต้องช่วยกันทะนุบำรุงรักษา

3.2 โครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ (Relocation)

เป็นการจัดทำโครงการที่ดำเนินการโดยวิธีการย้ายประชาชนในชุมชนแออัดที่ประสบปัญหา
ความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจากที่ดินเดิมไปยังที่ใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินเดิมจากที่ดินเดิมไป
ยังที่ดินใหม่หรือย้ายออกไปจากบริเวณเดิมหรือชุมชนโดยโครงการที่รองรับการรื้อย้ายจะจัดเป็นที่ดินแปลงโล่ง
มีถนนทางระบายน้ำ ระบบประปา ไฟฟ้า และการถมดินเพื่อให้พื้นที่ท่วมในบางโครงการอาจจัดสร้างที่อยู่
อาศัยซึ่งมีทั้งการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

ซึ่งโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ มีรูปแบบการจัดทำโครงการหลายรูปแบบ ซึ่งเน้นการสร้างความ
มั่นคงในสิทธิการอยู่อาศัย การมีส่วนร่วมของผู้อยู่อาศัย ดังนี้

1. การย้ายชุมชนไปอยู่ในที่ใหม่ (Slum Relocation) เป็นการย้ายชุมชนแออัดออกจาก
พื้นที่เดิมไปอยู่ในที่ดินผืนใหม่
2. การประสานประโยชน์ทางที่ดิน (Land Sharing) เป็นการแบ่งปันที่ดินกันระหว่าง
เจ้าของที่ดินกับผู้อยู่อาศัยขายหรือให้เช่าในราคาถูก เพื่อเจ้าของที่ดินจะได้ใช้ที่ดินบางส่วนไปทำประโยชน์ได้
3. การปรับผังและแบ่งแปลงที่ดินในที่ดิน (Slum Reblocking) ในชุมชนที่มีปัญหาการ
ครอบครองที่ดินหรือต้องการปรับสภาพการใช้ที่ดินของชุมชนใหม่ โดยใช้หลักในการปรับผังเพียงบางส่วนที่
จำเป็นจริงๆ เพื่อให้เกิดความเดือดร้อนน้อยที่สุด
4. การรื้อและสร้างใหม่ในที่เดิม (Reconstruction) เป็นการปรับปรุงสภาพชุมชนที่
เสื่อมโทรม โดยการรื้อและพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ในพื้นที่เดิม

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่มีรูปแบบการจัดทำโครงการหลายรูปแบบ
ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีข้อแตกต่างกันไปจะเลือกใช้รูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละชุมชนนั้นๆ
ว่าจะเหมาะกับรูปแบบไหน ส่วนเกณฑ์มาตรฐานทางด้านกายภาพในการจัดทำโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ มีดังนี้

1. ลักษณะที่ตั้งโครงการ ควรจะอยู่ไม่ห่างไกลจากเขตเมือง ดังนี้

- ชุมชนขนาดเล็ก ไม่ควรเกิน 5 กม.
- ชุมชนขนาดกลาง ไม่ควรเกิน 10 กม.
- ชุมชนขนาดใหญ่ ไม่ควรเกิน 20 กม.

นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงการขยายตัวของชุมชนในอนาคตอีกครั้ง และควรพิจารณาเปรียบเทียบพื้นที่ตัวอย่างอื่นๆ ด้วย เช่น สภาพพื้นที่ทั่วไป องค์กรประกอบอื่นๆ เพื่อหาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการพิจารณาพื้นที่ตั้งโครงการที่เหมาะสมต่อไป

2. ขนาดที่ดิน

- ขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 10 ไร่ หรือจำนวนแปลงไม่เกิน 100 แปลง
- ขนาดกลาง มีพื้นที่น้อยกว่า 10-30 ไร่ หรือจำนวนแปลงไม่เกิน 101-299 แปลง
- ขนาดใหญ่ มีพื้นที่น้อยกว่า 30 ไร่ หรือจำนวนแปลงตั้งแต่ 300 แปลงขึ้นไป

3. ขนาดถนน

- จำนวนแปลงไม่เกิน 100 แปลง
ถนนสายหลัก เขตทางกว้างไม่ต่ำกว่า 9.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 6.00 ม.
ถนนสายรอง เขตทางกว้างไม่ต่ำกว่า 6.50 ม. ผิวจราจรกว้าง 4.50 ม.
- จำนวนแปลงอยู่ระหว่าง 101-299 แปลง
ถนนสายหลัก เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 12.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 9.00 ม.
ถนนสายรอง เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 9.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 6.00 ม. หรือ
เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 6.50 ม. ผิวจราจรกว้าง 4.50 ม.
- จำนวนแปลงตั้งแต่ 300 แปลงขึ้นไป
ถนนสายหลัก เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 16.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 12.00 ม.
หรือ เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 12.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 9.00 ม.
ถนนสายรอง เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 12.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 9.00 ม.
หรือ เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 9.00 ม. ผิวจราจรกว้าง 6.00 ม.
หรือ เขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 6.50 ม. ผิวจราจรกว้าง 4.50 ม.

4. ขนาดแปลงมาตรฐาน

- ขนาดทั่วไป 6.00×13.00 ม. พื้นที่ 19.50 ตร.ว.
- ขนาด 6.00×14.00 ม. พื้นที่ 21.00 ตร.ว.

ขนาดของแปลงมาตรฐานนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ตัว เช่น ราคาที่ดิน จำนวนแปลงขนาดของถนนและกำลังซื้อหรือผ่อนของประชาชนของชุมชนนั้นๆ จะไม่เท่ากันแต่จะมีเกณฑ์มาตรฐานที่ไม่ควรต่ำกว่า 19.50 ตร.ว.ขึ้นไป

5. ระบบระบายน้ำ

- ชุมชนขนาดเล็ก จำนวนแปลงไม่เกิน 100 แปลง
ท่อเมน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.40-6.00 ม.
ท่อย่อย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 0.30 ม.

- ชุมชนขนาดกลาง จำนวนแปลงตั้งแต่ 101-299 แปลง
 ท่อเมน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.90-0.80 ม.
 ท่อย่อย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 0.30 ม.
- ชุมชนขนาดใหญ่ จำนวนแปลงตั้งแต่ 300 แปลงขึ้นไป
 ท่อเมน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.60 ม.
 ท่อย่อย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 0.30 ม.

6. ระบบประปา

- กรณีอยู่ในเขตการประปานครหลวง หรือภูมิภาคให้หน่วยงานนั้นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยตรง
- กรณีอยู่นอกเขตของการประปาให้ดำเนินการให้มีการจัดสร้างบ่อบาดาลขึ้นตาม ความเหมาะสมของจำนวนชุมชนนั้นๆ

7. ระบบไฟฟ้า

- ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการโดยตรงตามความ เหมาะสมของจำนวนชุมชนนั้นๆ

8. ระบบการเก็บขยะมูลฝอย

- ประสานงานกับหน่วยงานจัดเก็บขยะท้องถิ่น ในการดำเนินการจัดเก็บขยะของ ชุมชน

9. ระบบป้องกันอัคคีภัย

- จัดให้มีจุดสำหรับต่อน้ำดับเพลิง ในกรณีเกิดเพลิงไหม้ในชุมชน แต่ละจุดไม่ควร เกิน 300 ม.

10. ศูนย์ชุมชน

- ในโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ ควรมีพื้นที่ส่วนหนึ่งสำหรับสร้างเป็นศูนย์ชุมชนเพื่อ เป็นที่รวมของชาวบ้านมาปรึกษาหารือหรือเป็นที่ประชุมกันรวมถึงใช้เพื่อกิจกรรมอื่นๆ ด้วยพื้นที่ควรมีไม่น้อย กว่า 50 ตร.ว.

11. ที่โล่งสาธารณะ

- ในกรณีเป็นชุมชนขนาดเล็กอาจจะที่โล่งสาธารณะเพียงหนึ่งแห่งก็ได้ พื้นที่ ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 5 ของพื้นที่แปลงพักอาศัย
- ในกรณีเป็นชุมชนขนาดใหญ่ อาจจะมีที่โล่งสาธารณะหลายแห่งกระจายตามพื้นที่ ก็ได้ หรือมีเพียงหนึ่งแห่งก็ได้ ตามความเหมาะสมของที่ดินและพื้นที่ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 5 ของพื้นที่ แปลงพักอาศัยเช่นกัน

12. อื่นๆ

- ในกรณีเป็นชุมชนขนาดใหญ่ อาจมีองค์ประกอบของชุมชนที่จำเป็นอื่นๆ เข้ามา เกี่ยวข้องได้ เช่น สถานที่รับเลี้ยงเด็กอ่อน หรือโรงเรียนอนุบาล ประถม ลานกีฬา เป็นต้น ขึ้นอยู่กับความ เหมาะสมของขนาดแต่ละชุมชน

4. ขั้นตอนการจัดทำโครงการ

4.1 โครงการปรับปรุงในที่ดินเดิม

4.1.1 การวางแผนจัดทำโครงการ

- สำรวจและจัดทำแผนที่เบื้องต้น ชุมชนแออัดในเขตเทศบาลหรือ อบต.
- จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด โดยพิจารณาตามความเร่งด่วนของปัญหาและบรรจุเข้าแผนดำเนินการประจำปี

4.1.2 การใช้ชาวชุมชนมีส่วนร่วม

- จัดการประชุมผู้อยู่อาศัยในชุมชน เพื่อจัดตั้งกรรมการชุมชน และร่วมมือกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ในการพัฒนาชุมชน ทั้งด้านการก่อสร้าง เศรษฐกิจและสังคม
- พัฒนาผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้สามารถดูแลชุมชนของตนเองต่อไป

4.1.3 การสำรวจออกแบบ

- จัดทำแผนที่ชุมชน
- สำรวจสภาพชุมชนด้านกายภาพเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบ
- ออกแบบระบบสาธารณูปโภค โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแบบ
- เขียนแบบ, ประมาณราคา

4.1.4 การประกวดราคา

4.1.5 การก่อสร้างและควบคุมงาน

4.1.6 การรายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผล

4.1.7 การพัฒนาชุมชนต่อเนื่อง

4.2 โครงการจัดหาที่อยู่ใหม่

4.2.1 สำรวจข้อมูลความเดือดร้อนและความต้องการของชุมชนเป้าหมาย

4.2.2 พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาว่าจะจัดที่อยู่ใหม่ในลักษณะใด โดยร่วมกันพิจารณา ระหว่างชาวชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 จัดหาที่ดินสำหรับทำโครงการ แปลงที่ดินจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและมีศักยภาพมีความเหมาะสม เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า รูปร่างที่ดินเหมาะ สำหรับการวางผังโครงการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้ต้นทุนโครงการสูงหรือต่ำ

4.2.4 บรรจุโครงการเข้าแผนงานเพื่อขออนุมัติโครงการและงบประมาณ

4.2.5 การจัดเตรียมโครงการ

- สำรวจจริงวัด, สอบเขตที่ดิน, วางผังแปลงที่ดิน
- จัดทำรายละเอียดโครงการ
- ประสานหน่วยงานสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้อง
- ออกแบบและเขียนแบบระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในโครงการ
- การประมาณราคา
- การพิจารณาราคาขายเพื่อขออนุมัติ

- การจัดหาผู้รับจ้าง
- 4.2.6 การก่อสร้างและควบคุมงาน
- 4.2.7 การเตรียมการบรรจุผู้อยู่อาศัยในโครงการ
  - กำหนดหลักเกณฑ์ผู้มีสิทธิ์เข้าอยู่อาศัยในโครงการ
  - การพิจารณาสิทธิ์
  - การจับสลากเลือกแปลงที่ดิน
  - การทำสัญญาเข้าอยู่อาศัย
- 4.2.8 การบริหารชุมชน
  - การปฐมนิเทศผู้เข้าอยู่อาศัย
  - การอพยพโยกย้ายเข้าในโครงการ
  - การปลูกสร้างบ้านพักอาศัย
  - การติดตั้งประปา, ไฟฟ้า
  - การจัดเก็บเงิน
  - การดูแลชุมชน
- 4.2.9 การประเมินผลโครงการ
- 4.2.10 การพัฒนาชุมชนต่อเนื่องด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5. โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต การอยู่อาศัยในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาแล้วมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดให้ดีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินโครงการโดยมีนโยบายหลักให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นตลอดจนร่วมวางแผนโครงการและตัดสินใจเพื่อให้ชุมชนได้มีความรู้สึกรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนของตน โดยจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อเป็นตัวแทนและผู้นำในการพัฒนา

5.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีจุดหมายที่จะเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของผู้อยู่อาศัย ขจัดปัญหาการว่างงาน เช่น การฝึกอบรมอาชีพ ส่งเสริมการผลิต การจัดหาตลาด จัดตั้งสหกรณ์ตลอดจนหาแหล่งเงินทุนให้ผู้อยู่อาศัยได้กู้เงิน เพื่อลงทุนประกอบธุรกิจประกอบอาชีพ หรือพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเอง เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้อาศัยให้มีอาชีพ รายได้ที่มั่นคงและสูง เพื่อให้สามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ซึ่งวิธีในการดำเนินการดังนี้

- 5.1.1 จัดตั้งองค์กรชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ให้เข้มแข็ง
- 5.1.2 พัฒนาทักษะของชุมชนให้สามารถประกอบอาชีพได้ ทั้งอาชีพอิสระและในโรงงานหรือบริษัท
- 5.1.3 จัดฝึกอบรมอาชีพ เพื่อยกระดับสมรรถนะฝีมือแรงงาน
- 5.1.4 จัดหางานแหล่งงาน ตลาด โดยประสานงานทั้งหน่วยงานรัฐ เอกชน เพื่อรองรับ

5.2 การพัฒนาด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

เป็นการส่งเสริมการศึกษา สุขภาพอนามัย ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น การจัดระเบียบชุมชน การให้ชุมชนรู้จักสิทธิหรือหน้าที่ที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และรวมตัวกันเพื่อพัฒนาสังคม เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีวิธีดังนี้

- 5.2.1 จัดตั้งและพัฒนาองค์กรชุมชน เช่น คณะกรรมการชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ฯลฯ ให้มีในทุกชุมชน เพื่อให้เป็นหลักในการพัฒนา
- 5.2.2 สนับสนุนชุมชนในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ตามความต้องการของชุมชนโดยสำรวจวางแผนและดำเนินการร่วมกัน
- 5.2.3 สนับสนุนชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาที่ส่งเสริมความมั่นคง อบอุ่นในครอบครัว การพัฒนาชุมชนการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมการป้องกันยาเสพติด และอาชญากรรม
- 5.2.4 ประสานทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขยายบริการด้านการศึกษา อนามัยสาธารณสุข และทะเบียนราษฎร์

5.3 ขั้นตอนการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

- 5.3.1 ประชาสัมพันธ์เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายปรับปรุงชุมชน
- 5.3.2 สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน
- 5.3.3 วิเคราะห์และศึกษาข้อมูลชุมชน
- 5.3.4 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปรับปรุง
- 5.3.5 จัดประชุมชาวบ้านเพื่อเลือกตั้งกรรมการชุมชนให้เป็นตัวแทนในการติดต่อประสานงานและเป็นผู้นำในการพัฒนา
- 5.3.6 อบรมกรรมการชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่การบริหารในรูปของคณะกรรมการความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน ฯลฯ
- 5.3.7 คณะกรรมการชุมชนและพัฒนาชุมชน ศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อหาวิธีแก้ไข ดังนี้
  - ศึกษาข้อมูลร่วมกัน
  - จัดให้มีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ
  - ร่วมวางแผนโครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาแบบร่างการก่อสร้างร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ประสานงานการก่อสร้างทางกายภาพ
  - ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - ติดตามและประเมินผลโครงการ

6. การดูแลป้องกันการขยายตัวของชุมชนแออัด

หลักเกณฑ์ในการดูแลป้องกันการขยายตัวของชุมชนแออัดมี 4 มาตรการ คือ

6.1 การป้องกันเป็นมาตรการเพื่อไม่ให้มีชุมชนแออัดเกิดขึ้นใหม่มีวิธีการดังนี้

- เจ้าของที่ดินหรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลที่ดินว่างเปล่า ทั้งของรัฐและเอกชนจะต้องดูแลตรวจสอบไม่ให้มีผู้นุกรุกเข้าไปตั้งที่พักอาศัยอย่างแออัดไร้ระเบียบ

- หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ที่มีที่ดินยังว่างอยู่จะต้องจัดทำแผนการใช้ประโยชน์
ในที่ดิน และมีมาตรการป้องกันการบุกรุก

6.2 การควบคุมเป็นมาตรการเพื่อไม่ให้ชุมชนแออัดซึ่งมีอยู่ปัจจุบันขยายบริเวณมากขึ้นโดย
หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องป้องกันมิให้มีการจัดตั้งที่อยู่อาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาต และนำเทคโนโลยี เช่น รูปถ่าย
ทางอากาศมาช่วยควบคุมการขยายตัวของชุมชนแออัด

6.3 การรื้อล้าง เป็นมาตรการที่ใช้ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องรื้อถอนชุมชนแออัดให้หมดไป
โดยเจ้าของที่ดินไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชน จะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน เช่น จัดหา
ที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้ หรือรับภาระจ่ายเงินค่าชดเชยให้ผู้ที่ต้องรื้อย้ายออกไป

6.4 การพัฒนาเป็นมาตรการที่เปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้ชุมชนมีสภาพเป็นที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ
และไม่เป็นชุมชนแออัดอีกต่อไป เช่น การออกกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกำหนดให้เจ้าของที่ดินที่มี
ชุมชนแออัดในที่ดิน ต้องปรับปรุงหรือให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าปรับปรุงการสนับสนุนให้ชุมชนมี
การพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคม ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

7. แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเคหะแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด

การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่หลักในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย
และแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด โดยมีฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด เป็นหน่วยงานหลักในการปรับปรุงชุมชนแออัด
เริ่มดำเนินโครงการปรับปรุงชุมชนแออัดตั้งแต่ปี 2521 ทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑลและในส่วนภูมิภาค การแก้ไข
ปัญหาแบบครบวงจรทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่
ของผู้อยู่อาศัยให้ดีขึ้น

การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในพื้นที่ปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้น
สามารถประสานความร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติในการดำเนินโครงการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง
ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ส่วนการเคหะชาติมีส่วนร่วมดำเนินการใน
ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลชุมชนแออัดโดยทำการสำรวจปริมาณ สภาพ ความรุนแรงของปัญหาชุมชน
แออัด
2. การจัดทำแผนงานการปรับปรุงชุมชนแออัด ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
3. การพิจารณากำหนดแนวทาง และรูปแบบการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด
4. การสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ภายในโครงการ รวมทั้ง
การประมาณราคาก่อสร้าง
5. การจัดหาผู้รับจ้างและการควบคุมงานก่อสร้าง
6. การบริหารดูแลชุมชน
7. การพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในลักษณะชุมชนเมืองน้อย
8. การติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามโครงการ

ส่วนที่ 2

การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อยในโครงการเคหะชุมชนและโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่ที่มีการเคหะแห่งชาติดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และมีการอยู่อาศัยของประชาชน จะมีการประสานเรื่องการจัดการบริการสาธารณะในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่นในบริเวณที่ตั้งโครงการ เพื่อให้บริการเกี่ยวกับการอยู่อาศัย ได้แก่ การจัดเก็บขยะ การรับมอบดูแลสิ่งสาธารณะในชุมชนเช่น ถนน ทางเดินเท้า ทางระบายน้ำ เป็นต้น รวมทั้งการตั้งงบประมาณในการดูแลรักษาต่อไป โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

สรุปการถ่ายโอนภารกิจโครงการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (การจัดการบริการสาธารณะในชุมชน)

รายละเอียดการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (กระบวนการดำเนินงาน)

1. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง

1.1 ศึกษาความต้องการด้านที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั้งส่วน กทม. และภูมิภาค

1.2 ดำเนินการจัดหาที่ดินเพื่อทำโครงการ

- ศึกษาสำรวจสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม

- ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือและร่วมดำเนินการ

สนับสนุนทั้งด้านข้อมูลและการจัดทำสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

- จัดซื้อ/ขอใช้/ขอเช่าที่ดิน

1.3 จัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อขออนุมัติ (คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติสำนักงานฯ

สภาพพัฒนาฯ)

1.4 ออกแบบ เขียนแบบและเขียนรายงานการก่อสร้าง

1.5 จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีต้องจัดทำเมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมาย

กำหนด

1.6 ขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร

1.7 ประกาศเรียกประกวดราคาและทำสัญญา

2. ขั้นตอนการก่อสร้าง

2.1 ดำเนินการสร้างอาคาร และสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตามแบบที่อนุมัติ

2.2 ตรวจสอบตลาดและกำหนดราคาขายซึ่งสามารถรองรับภาระและความต้องการของ

ประชาชนได้

2.3 เปิดขายอาคาร

3. ขั้นตอนภายหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ

3.1 แบ่งแยกโฉนด/จดทะเบียนสาธารณประโยชน์ สาธารณูปโภค (ถนน ไฟฟ้า ฯลฯ)

3.2 การเคหะแห่งชาติให้บริการหลังการขายจัดการดูแล/รวมทั้งการซ่อมแซมอาคาร

3.3 มอบโอนระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการให้หน่วยงานท้องถิ่นรับดูแลและจัดการ

การถ่ายโอนภารกิจโครงการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย การเคหะแห่งชาติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ขั้นตอนปฏิบัติและวิธีดำเนินการ

1.1 การเคหะแห่งชาติ ศึกษาพิจารณาจัดทำโครงการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โดยร่วมประสานงานหรือจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่จัดทำโครงการ

1.2 การเคหะแห่งชาติ ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จและดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการจัดการดูแลการบริหารสาธารณะ เช่น ถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบจัดเก็บขยะ ไฟฟ้า ประปา และสันตนาการอื่น ๆ เป็นต้น ให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบดูแลต่อไป

2. ขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ

2.1 การเตรียมการเพื่อมอบโอน

- ตรวจสอบและจัดทำทะเบียนทรัพย์สินที่จะมอบโอนทั้งหมดในแต่ละโครงการ
- จัดทะเบียนทรัพย์สินเป็นสาธารณะ เช่น ถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า สาธารณะก่อนการมอบโอน
- ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข้อตกลงเงื่อนไขการมอบโอน
- ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่และมอบโอน

2.2 การดำเนินงานภายหลังมอบโอนภารกิจแล้ว

- จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นที่รับโอนเพื่อโอนทะเบียนทรัพย์สิน กรณีต้องมีการจดทะเบียน เช่น ทะเบียนรถ มิเตอร์น้ำ มิเตอร์ไฟฟ้า เป็นต้น

2.3 ทรัพย์สินที่มอบโอน

- รถจัดเก็บขยะมูลฝอย (ถ้ามี)
- ระบบไฟฟ้า ประปา ภายในชุมชน
- โรงบำบัดน้ำเสีย โรงสูบน้ำ สวนสาธารณะ
- ถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ

3. โครงการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติที่มีการถ่ายโอน บริการสาธารณะ

**การถ่ายโอนภารกิจโครงการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยผู้มรายได้น้อย
การเคหะแห่งชาติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547
	3.2 โครงการมอบโอนสวนสาธารณะในชุมชน ชื่อโครงการ หน่วยงานที่รับโอน <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเคหะชุมชนห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนสุพรรณบุรี อบต. ดอนคำยาน - โครงการเคหะชุมชนปราจีนบุรี อบต. บางเดชะ - โครงการเคหะชุมชนชลบุรี เทศบาลตำบลอ่างศิลา - โครงการเคหะชุมชนนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด - โครงการเคหะชุมชนสุวินทวงศ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนเพชรบูรณ์ อบต. เติบียง - โครงการเคหะชุมชนพิษณุโลก อบต. บึงพระ 	 	 	
	3.3 การมอบโอนโรงพยาบาลน้ำเสีย ชื่อโครงการ หน่วยงานที่รับโอน <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเคหะชุมชนรามคำแหง เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนหัวหมาก เขตหัวหมาก กรุงเทพมหานคร - โครงการเคหะชุมชนร่มเกล้า เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 	 	 	

ตารางโครงการที่จะมอบโอนระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547	หมายเหตุ
1	โครงการจัดที่อยู่ใหม่ ชื่อโครงการ พื้นที่รวมเก่า 1-6 สำนักงานเขตลาดกระบัง กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
2	สุวรรณประสิทธิ์ 2 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
3	สุวรรณประสิทธิ์ 3 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
4	คลองกรุง สำนักงานเขตหนองจอก กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
5	หนองจอก สำนักงานเขตหนองจอก กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ โดยให้ กคช. ก่อสร้างบ่อพักน้ำเรียบร้อยแล้วก่อน
6	มีนบุรี สำนักงานเขตคลองสามวา กทม.				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ โดยให้ กคช. ก่อสร้างบ่อพักน้ำเรียบร้อยแล้วก่อน
7	อ่อนนุช 1-2 สำนักงานเขตประเวศ กทม.				- ระหว่างขออนุมัติจาก ผว. เพื่อมอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
8	อ่อนนุช 3 สำนักงานเขตประเวศ กทม.				- รับผิดชอบสาธารณูปโภคเรียบร้อยแล้ว (อาคาร สูง 6 ๖.ค. 4.3) มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ - ส่งเรื่องแล้วรอการตอบรับจากหน่วยงาน ปกครองส่วนท้องถิ่น (มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ)

ตารางโครงการที่จะมอบโอนระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547	หมายเหตุ
9	โครงการจัดที่อยู่ใหม่ ชื่อโครงการ วิศรพล 3 สำนักงานเขตสายไหม กทม.	█	█		- รับมอบสาธารณูปโภคเรียบร้อยแล้ว มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
10	เพิ่มสิน-อเงิน สำนักงานเขตสายไหม กทม.	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
11	หลวงพ่อกว สำนักงานเขตบางขุนเทียน กทม.	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
12	ข้างวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตสายไหม กทม.	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
13	ประชาอุทิศ 76 สำนักงานเขตทุ่งครุ กทม.	█	█		- ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
14	ลาดหลุมแก้ว อบต. คลองพระอุดม ปทุมธานี	█	█		- อยู่ระหว่างการทำงานของนิติจาก ผว. เพื่อมอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
15	บางหลวง อบต. บางหลวง ปทุมธานี	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
16	บางเดื่อ อบต. บางเดื่อ ปทุมธานี	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
17	วัดไพร่ฟ้า อบต. บางหลวง ปทุมธานี	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
18	ระพีพัฒนา 1 อบต. คลองสี่ ปทุมธานี	█	█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ

ตารางโครงการที่จะมอบโอนระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547	หมายเหตุ
19	โครงการจัดที่อยู่ใหม่ ชื่อโครงการ ระพีพัฒน์ 2 หน่วยงานที่รับโอน อบต. คลองสี่ ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
20	ปทุมบุรีศรี อบต. ส่วนหลวง สมุทรสาคร				- อยู่ระหว่างขออนุมัติจาก ผว. เพื่อมอบโอน ถนน ระบบระบายน้ำ
21	คลองสาม อบต. คลองสามวา ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
22	คลองห้า อบต. คลองห้า ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
23	อยู่ดี-คลองสวน อบต. ในคลองบางปลากด				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
24	แก้วนิมิตร เทศบาลตำบลคลองหลวง ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
25	คลองสอง เทศบาลตำบลคลองหลวง ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
26	คลองสี่ อบต. คลองสี่ ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน พร้อมระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
27	คลองเจ็ด เทศบาลตำบลชัยบุรี ปทุมธานี				- รับมอบระบบสาธารณูปโภคเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
28	คลองแปด อบต. บึงบอน ปทุมธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ

ตารางโครงการที่จะมอบโอนระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547	หมายเหตุ
	โครงการจัดที่อยู่ใหม่				
	ชื่อโครงการ				
29	สินสมุทร หน่วยงานที่รับโอน เทศบาลตำบลประชาธิปไตย ปทุมธานี	█			- รับมอบระบบสาธารณูปโภคเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
30	เสมฟ้าคราม เทศบาลตำบลคูคต ปทุมธานี	█			- รับมอบโอนเรียบร้อยแล้วได้แก่ ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ
31	บ้านเกาะ อบต. บ้านเกาะ นครราชสีมา	█			- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
32	สุไหงโก-ลก อบต. ปาเสมัส นราธิวาส	█			- รับมอบโอนเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
33	สุราษฎร์ธานี อบต. วัดประดู่ สุราษฎร์ธานี		█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ
34	สันติธรรม 2 อบต. หนองจ้อม เชียงใหม่		█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
35	พิจิตร อบต. ปากทาง พิจิตร		█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
36	ตะพานหิน อบต. หนองพยอมและ อบต. งิ้วราย พิจิตร		█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
37	บางมูลนาก อบต. เนินมะกอก พิจิตร		█		- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ

ตารางโครงการที่จะมอบโอนระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2545	ปีงบประมาณ 2546	ปีงบประมาณ 2547	หมายเหตุ
38	โครงการจัดที่อยู่ใหม่ ชื่อโครงการ อุดรธานี				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
39	ขอนแก่น				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
40	สันป่าตอง 1				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
41	สันป่าตอง 2				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ
42	สันป่าตอง 3				- ส่งเรื่องไปแล้ว รอการตอบรับ มอบโอน ถนน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ระบบประปา บ่อพักน้ำ

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1 การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางและสะพาน
- 2 การควบคุมอาคาร
- 3 การสำรวจ ออกแบบและประมาณราคา สระเก็บน้ำ ชุดลอกหนองน้ำ บึงธรรมชาติ
- 4 การบำรุงรักษาลงส่งน้ำควดคอนกรีตทั้งสายหลัก และสายซอยและโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
- 5 การบริหาร จัดการ และการพัฒนาทรัพยากร น้ำบาดาลแบบยั่งยืน
- 6 การวางผังเมืองรวม
- 7 การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำและการขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก
- 8 งานสถานีขนส่งผู้โดยสาร
- 9 การควบคุมการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
- 10 งานวิศวกรรมจราจรทางบก
- 11 แนวทางการจัดหาน้ำสะอาดในชุมชนและกระบวนการ พิจารณาการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้าน
- 12 สื่อการสอน VCD งานทาง

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษา

ความสงบเรียบร้อย

- 1 การออกใบอนุญาตขายสุราและยาสูบ
- 2 การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542
- 3 งาน ชั่ง ตวง วัด

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน

พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

- 1 การส่งเสริมการลงทุน
- 2 การดำเนินงานและวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- 1 งานสวัสดิการสังคม
- 2 การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการฉ้อโกง สงเคราะห์ พ.ศ. 2545
- 3 การควบคุมหอพักเอกชน ตามพระราชบัญญัติ หอพัก พ.ศ. 2507
- 4 การถ่ายโอนภารกิจศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในศาสนสถานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5 การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6 การฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและ หัตถกรรมไทย
- 7 การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการจัดการ เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- 1 การดูแลรักษาและคุ้มครองที่สาธารณประโยชน์
- 2 การควบคุมไฟฟ้า
- 3 การพัฒนาป่าชุมชน
- 4 การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า
- 5 โครงการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี

และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1 การดูแลรักษาโบราณสถาน

การถ่ายโอนภารกิจ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มุ่งให้ประชาชนพึงได้รับ

บริการที่รวดเร็ว มีคุณภาพ

และตรงตามความต้องการ

รวมทั้งมีส่วนร่วม

ในการบริหารงาน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

ตู้ ปณ.5 ปณพ. ศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร 10304

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2280 7383, 0 2280 7384

E-mail : dloc@thaimail.com

<http://www.dloc.opm.go.th>